

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра політології, історії і філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

 Світлана МАКАРЕЦЬ
« 02 » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва
спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь бакалавр
факультет технологій тваринництва та продовольства

Полтава
2024 – 2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

Мова викладання – державна.

Розробник: Ігор УСАНОВ, доцент кафедри політології, історії і філософії, к.філос.н., доцент

«02» вересня 2024 року

Ігор УСАНОВ

Схвалена на засіданні кафедри політології, історії і філософії
протокол від 02.09.2024 р. № 1

Погоджено гарантом освітньої програми
Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва

«02» вересня 2024 року

Лариса КУЗЬМЕНКО

Схвалено головою ради з якості вищої освіти
спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

протокол від 02 вересня 2024 р. № 1

Богдан ШАФЕРІВСЬКИЙ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	I-й (204 ТВПТ бд 2024)
Семестр	2-й
Лекції (годин)	16
Семінарські (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Оволодіти системою знань з філософії, які визначають загальне ставлення людини до світу крізь розуміння світоглядних, пізнавальних, ціннісних і соціальних проблем буття.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при вивченні предметів гуманітарного спрямування повної загальної середньої освіти, перелік дисциплін, які передують їй вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: вступ до фаху, історія та культура України.

4. Компетентності

загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

5. Програмні результати навчання

ПРН 4. Організовувати спільну діяльність робочого колективу.

ПРН 23. Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 4. Організовувати спільну діяльність робочого колективу.	Уміти визначати ціннісні орієнтири обумовлені філософським досвідом, культурним надбанням і науковими досягненнями та практично керуватися ними у професійному й повсякденному житті.
ПРН 23. Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.	Уміти розрізняти і толерантно ставитися до світоглядних позицій, що ґрунтуються на різних міфологічних та ідеологічних засадах для непротиворіччя досягнення особистісних і корпоративних цілей. Уміти формулювати власну думку й аргументовано відстоювати особистісну позицію. Уміти узгоджувати власний досвід і фахові знання. Уміти користуватися усталеними дискурсивними практиками, мати адаптацію до метанаративів та володіння діалогічними комунікативними формами.

6. Методи навчання і викладання

словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда);
 наочні (ілюстрування);
 практичні (робота з навчально-методичною літературою, виконання завдань самостійної роботи);
 методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду);
 методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження);
 комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Світогляд. Особливості філософського світогляду

Світогляд як форма самовизначення людини і як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Основні структурні елементи світогляду, його типологія. Історичні світоглядні системи: космоцентрична, теоцентрична, антропоцентрична. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий, філософський. Співвідношення філософії і світогляду. Роль та значення філософії в процесі самопізнання.

Предмет філософії та коло філософських роздумів. Структура філософського знання. Основні типи філософського знання. Філософія як складова частина духовної культури. Співвідношення філософії, науки та релігії. Основні функції філософії. Специфіка філософського осягнення дійсності. „Західна” і „східна” парадигми філософствування.

Тема 2. Антична філософія. Онтологія.

Антична філософія: від міфу до логосу. Характерні риси західної парадигми філософії. Докласичний період: натурфілософія Мілетська школа, Геракліт, Піфагор. Становлення античної діалектики. Маєвтика Сократа і діалогічний принцип пізнання. Етичне ядро вчення Сократа

Філософія Платона: теорія ідей, космологія, вчення про душу. Дуалістичне тлумачення людини: проблема співвідношення душі і тіла, постулат про безсмертя душі. Міф про печеру. Логіка і методологія Аристотеля. Вчення про начала і чотири причини сущого. Поняття матерії і класифікація видів руху. Вчення Аристотеля про душу (вегетативна, чуттєва та раціональна душа).

Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії

Поняття середньовічної філософії, її місце та роль в історії західної культури. Проблема співвідношення розуму та віри, філософії і релігії в середньовічній культурі. Патристика та філософія Августина Блаженного. Реалісти XII ст. – поняття добра, істини, справедливості. Позиція номіналізму. Дунс Скотт – відновлення зв'язку між матерією і духом. Середньовічний світогляд Тома Аквінського.

Тема 4. Новий час і філософії науки

Відродження – історичний процес ідейного і культурного розвитку. Антропоцентризм. Гуманізм. Натурфілософія М.Кузанського, М.Коперніка, Дж. Бруно, Г.Галілея. Утопічні проекти ренесансу (Т.Мор, Т.Кампанела).

Прогресивні напрямки філософії у Західній Європі. Експериментально-математичне природознавство. Гносеологія. Засновник емпіризму – англійський філософ Френсіс Бекон. Індукція – форма висновку. Джон Локк та його вчення про пізнання. Позиція дуалізму у творах Рене Декарта. Критична філософія Канта. Основні властивості пізнання. Простір – апіорна форма зовнішнього світу. Філософія Гегеля. Поняття абсолютної ідеї. Діалектичні принципи. Історичний матеріалізм К.Маркса. Вчення про соціально-економічні формації.

Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.

Особливості неklasичної філософії. Вихідні принципи класичної і неklasичної філософії: їх взаємні переваги та недоліки. Філософські проблеми психоаналізу, концепція підсвідомого З.Фрейда та К.Юнга. Суть процесів сублімації та витіснення. Архетипи Юнга в казці Г.Х. Андерсена „Тінь” та Гоголя „Ніс”.

Перегляд класичного філософствування. Суть концепції «воля замість розуму» в неklasичній філософії. Ірраціоналізм А.Шопенгауера, «філософія життя» (Ф.Ніцше, А.Бергсон) і формування нової філософської парадигми. Нігілізм як етичний принцип Ф.Ніцше. Екзистенціалізм, основна проблематика.

Тема 6. Філософська думка в Україні

Особливості типу української філософської парадигми. Міфоепічний світогляд праукраїнського етносу (ІХХІст.). Становлення християнського світогляду на Русі.

Г.Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Українське Просвітництво. Академічна філософія в Україні XIX ст. Український романтизм (Гоголь, Костомаров, Шевченко, Куліш, Юркевич). Київська екзистенційна філософія XX ст. (Бердяєв, Шестов, Зеньківський). Українське філософське Відродження 60х років. Сучасна українська філософія в світовому контексті.

Тема 7. Філософія постмодерну

Основні економічні характеристики постіндустріального суспільства. Радикальна переоцінка культурних цінностей на рубежі ХХст. Розкол на масове та елітарне. Нові неklasичні категорії постсучасної естетики: абсурд, лабіринт, повсякденність, жорстокість, поняття тілесності, речі. Принципи постмодерністського світогляду: множинність, відкритість, карнавальність, розмитість тощо.

Ж.Бодрійяр про систему речей та спокусу цивілізації. Світ як текст, ризома, лабіринт (Ж.Дерріда, Ліотар, У.Еко, Ж.Дельозта ін.). Деконструкція світоглядних канонів та освоєння хаосу. Культура симуляції і симулякрів (Ж.Бодрійяр), смерті суб'єкта (М.Фуко).

Модернізація виробництва спрямована на економічну симуляцію речей та починає домінувати над власне річчю і її реальними споживчими властивостями. Створення віртуальної імперії. Структурна революція ціни. Віртуалізація товарно – грошових відносин.

Тема 8. Філософія техніки та господарства

Техніка як фактор розвитку сучасної цивілізації. Еволюція взаємовідносин між наукою і технікою. Підкорення науки технікою. Техніка як самостійна реальність, як третя природа. Техніка у протиставленні природі, мистецтву, мові, усьому живому і людині.

Концепції технологічного детермінізму. Техніка і природа. Філософія комп'ютерної революції. Нове інформаційне середовище і проблема людських комунікацій. Стратегічні задачі технічного прогресу. Основні економічні характеристики постіндустріального суспільства. Віртуалізація суспільства – радикальна трансформація способу існування цивілізації. У новій постмодерністській економіці ринок, підприємництво, корпорація, фінанси базові елементи що підлягають віртуалізації. Економізм.

Модернізація виробництва спрямована на економічну симуляцію речей та починає домінувати над власне річчю і її реальними споживчими властивостями. Структурна революція ціни. Віртуалізація товарно – грошових відносин, зміни у сфері грошового обігу, їх майбутнє. Віртуалізація базових елементів економіки. Економічна симуляція речей та послуг. Головні напрямки розвитку постмодерного господарчого процесу.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання 204 ТВПТ бд 2024			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Особливості філософського світогляду	10	2	2	6
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	12	2	2	8
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	12	2	2	8
Тема 4. Новий час і філософії науки	12	2	2	8
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	12	2	2	8
Тема 6. Філософська думка в Україні	10	2	-	8
Тема 7. Філософія постмодерну	12	2	2	8
Тема 8. Філософія техніки та господарства	10	2	2	6
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми семінарських занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 204 ТВПТ бд 2024
Тема 1. Особливості філософського світогляду	2
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	2
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	2
Тема 4. Новий час і філософії науки	2
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	2
Тема 7. Філософія постмодерну	2
Тема 8. Філософія техніки та господарства	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 204 ТВПТ бд 2024
Тема 1. Особливості філософського світогляду	
Предмет філософії в інтерпритаціях сучасних мислителів.	6
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	
Природа у теоріях античних філософів	8
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	
Проблеми співвідношення знання і віри у середньовічній філософії	8
Тема 4. Новий час і філософії науки	
Природознавство і наукова картина світу Нового часу	8
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	
Людина і світ у некласичній філософії	8
Тема 6. Філософська думка в Україні	
Кордоцентризм української філософії	8
Тема 7. Філософія постмодерну	
Мозаїчний світогляд і кліпова культура доби постмодерну	8
Тема 8. Філософія техніки та господарства	
Технологічна революція і проблема екологічного мислення	6
Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена навчальним планом.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 4. Організовувати спільну діяльність робочого колективу.	Поточний контроль: виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів Семестровий контроль: залік
ПРН 23. Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.	Поточний контроль: виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів Семестровий контроль: залік

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованим результатом навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та досягнення програмних результатів навчання.

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно навчального плану: залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Написання реферату	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів Залік	
Тема 1. Особливості філософського світогляду	5	10	5		10
Тема 2. Антична філософія. Онтологія.	5		5		10
Тема 3. Середньовіччя та філософія релігії	5		5		10
Тема 4. Новий час і філософії науки	5		5		10
Тема 5. Некласична філософія XIX-XX ст.	5		5		10
Тема 6. Філософська думка в Україні	-		5		5
Тема 7. Філософія постмодерну	5		5		10
Тема 8. Філософія техніки та господарства	5	10	5	15	35
Разом	35	10	40	15	100

Шкала та критерії оцінювання

Опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал з розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності; обґрунтовує власні думки; ефективно працює з інформацією, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно співпрацює з колегами, бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
4	Здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, з розумінням фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності, ефективно працює з інформацією, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; співпрацює з колегами, бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
3	Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних

	цінностей, але демонструє знання навчального матеріалу не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності, з інформацією працює не ефективно, пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями лише з допомогою викладача; співпрацює з колегами та участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
2	Здобувач вищої освіти виявляє часткові знання і розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, демонструє знання навчального матеріалу фрагментарно слабо обґрунтовує власні думки; демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності з допомогою викладача, з інформацією працює не ефективно, пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями лише з підтримкою викладача; співпрацює з колегами та участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
1	Здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, не завжди розуміє фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не демонструє вміння критично мислити у сфері пізнавальної діяльності; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки, з інформацією працює не ефективно, відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; співпрацює з колегами неохоче, допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0	відповідь відсутня

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0–15	за кожную правильну відповідь – 0,3 балів

Написання реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-10	Виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує, в процесі доповіді демонструє високий рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності.
5-7	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; демонструє ефективну роботу з інформацією: добирає необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізує й інтерпретує її, впорядковує, класифікує й систематизує, але на додаткові питання дані

	неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє середній рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності.
2-4	Є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; з інформацією працює не ефективно, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє достатній рівень фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності,.
0-1	Реферативна робота не відповідає вимогам до написання, здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє низький рівень розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства, вміння критично мислити у сфері професійної діяльності, робота з інформацією не ефективна, або реферативна робота невиконана.

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти якісно засвоїв матеріал, досконало використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, без помилок.
4	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти добре засвоїв матеріал, належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, але наявні незначні помилки.
3	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти достатньо засвоїв матеріал, але не досконало використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; невміло застосовує набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не відповідно до методичних рекомендацій і не в повному обсязі.
2	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти засвоїв необхідний матеріал вибірково, недостатньо використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; має труднощі при застосуванні набутих теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі або механічно.
1	Виконані завдання самостійної роботи свідчать про те, що здобувач вищої освіти засвоїв необхідний матеріал фрагментарно, хоча при цьому належним чином використовує базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної науки; виникають труднощі при застосуванні набутих теоретичних знань при розв'язанні практичних завдань. Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі або мають суттєві помилки.
0	Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані повністю неправильно.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; телевізор – 1 шт.; презентації. Перелік обладнання необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує кафедра політології, історії і філософії

13. Політика навчальної дисципліни

- *щодо термінів виконання та перескладання*: при недотриманні термінів виконання завдань здобувач вищої освіти може доздати їх з узгодженням та дозволу викладача. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості встановлює деканат, але зазвичай не довше, ніж два тижні після початку наступного навчального семестру. Особливості перескладання регламентовані «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті»;

- *щодо академічної доброчесності*: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись вимог чинних нормативних документів стосовно академічної доброчесності, дотримуватись академічної чесності і етичної поведінки в освітньому середовищі. Вона передбачає: впровадження принципів чесності, прозорості і незалежності; діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; вміти давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету;

- *щодо відвідування занять*: відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим; відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача;

- *щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти*: на здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету»;

- *щодо оскарження результатів оцінювання*: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті»..

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Актуальні проблеми філософії XX–XXI століть: навч. посібник / І. В. Карівець, В. Л. Петрушенко, С. М. Повторева і ін.; за заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2021. 240 с.
2. Баранник М. В. Лекції з філософії : навч. посіб. Київ : Вид-во Ліра, 2022. 166 с.
3. Вступ до філософії : конспект лекцій / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. : Новіков Б. В., та ін. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 114 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48432>
4. Вступ до філософії. Методичні рекомендації для підготовки з дисципліни для заочної форми навчання: навч. посіб. / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. : Зуєв В. М., та ін. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 139 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66695>
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : підручник. 3-тє видання. Київ : Вид-во Право, 2020. 432 с.
6. Дахній А. Нариси історії західної філософії XIX – XX ст.: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені І. Франка, 2022. 486 с.
7. Усанов І. В. Філософія : опорний конспект лекцій для студентів усіх напрямів підготовки за КМСОНП ПУЕТ / І. В. Усанов. Полтава : ПУЕТ, 2014. 262 с. URL: <http://www.tourism.puet.edu.ua/files/lic2016bac/fs3.pdf>

Допоміжні

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія : навч. посіб. для підготовки до заліку та іспиту. Харків : Право, 2021. 136 с.
2. Єрмоленко В. Плинні ідеології. Ідеї та політика в Європі XIX–XX століть. Київ, Дух і Літера, 2022. 480 с.
3. Медовз Д. Мистецтво мислити системно. Розв'язання проблем від особистого до глобального масштабу. Київ, Vivat, 2023. 304 с.
4. Платон. Діалоги. Пер. з давньогрецької Й. Кобів, Ю. Мушак. Харків: Фоліо. 2022. 352 с.
5. Препотенська М. Homo urbanus: феномен людини мегаполісу. Дніпропетровськ: Вид. Середняк Т.К. 2024, 420 с.
6. Усанов І. В. Усанова Л. А. Екзистенційний вимір маргінальності. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Львів. 2023 р. Випуск 50, с. 119–125 URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/50_2023/16.pdf
7. Усанов І. В. Усанова Л. А. Політика мережевих ідентичностей. Актуальні проблеми філософії та соціології. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. № 44 С. 66 – 70. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/44_2023/13.pdf
8. Усанов І.В., Усанова Л.А. Суперечності суспільства знань: освітні трансформації та виклики. Філософські обрії. Наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 47. К.; Полтава, 2023. С. 51-60. URL: <http://philosobr.pnpu.edu.ua/article/view/282550/279255>
9. Філософія науки : підручник / О. П. Дзьобань ; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». К.; Одеса : Фенікс, 2024. – 516 с.
10. Фукуяма, Френсіс. Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості. Київ, Наш Формат, 2020. 192 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. URL : <https://filosof.com.ua/>
3. Підручники для студентів. Серія Філософія. URL : <https://westudents.com.ua/predmet/34-f%D1%96losof%D1%96ya.html>
4. Філософські обрії. Науковий журнали. URL : <http://philosobr.pnpu.edu.ua/>
5. Найвидатніші філософи світу та України. URL : <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>